

کتاب نامه

این مجموعه شامل موارد روبرو می باشد: پاورقی، بفوانیم بدانیم، مباحثه کنید، نمونه بیاورید، گفتگو کنید، تامل کنید، هم اندیشی کنید، تکمیل کنید، مقایسه کنید و...

درس اول: ذخیره دانشی

پاورقی صفحه ۷

۱- چرا علوم از نظر موضوع، متفاوت اند؟

وقتی درباره موضوعی، دانش علمی قابل توجهی فراهم می شود، علم ویژه ای شکل می گیرد. هر علمی درباره موضوعی خاص بحث می کند. از این رو، علوم از نظر موضوع متفاوت اند.

۲- یک مثال ذکر کنید که تفاوت علوم از منظر موضوع را نشان دهد؟

مثال طبیعت موضوع علوم فیزیکی و موجودات زنده موضوع علوم زیستی هستند.

۳- در اوایل قرن بیستم میلادی، چه دیدگاهی در مورد علم شکل گرفت؟

در اوایل قرن بیستم میلادی عده ای در جهان غرب پیدا شدند که به جای موضوع بر روش علوم تأکید کردند. آنها روش تجربی را تنها روش کسب علم دانستند و گفتند که همه علوم باید از یک روش یعنی روش تجربی استفاده کنند. آنها با این گفته به تدریج به این برداشت دامن زدند که فقط علم تجربی علم است. آنان سایر علوم مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی را غیرعلمی دانستند و علوم انسانی و اجتماعی را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند، علم تلقی کردند.

۴- دیدگاه «فقط علم تجربی، علم است» از چه زمانی با چالش رو به رو شد؟

نیمه دوم قرن بیستم

۵- یک علم مثال بزنید که دیدگاه «فقط علم تجربی، علم است» در برابر آن با چالش رو به رو می

شود؟

علم ریاضی

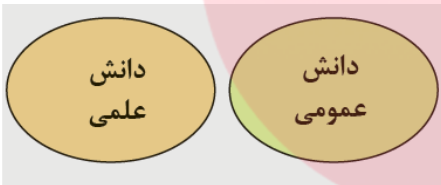

۶- چرا علم ریاضی در مواجهه با دیدگاه «فقط علوم تجربی علم است» دچار چالش می شود؟ یک مثال ذکر کنید.

زیرا ریاضی، علمی فراتر از مشاهده و تجربه است. اگر تجربه ما بر خلاف اصول اولیه آن باشد، ما تجربه خودمان را نادرست می دانیم نه آنچه علم ریاضی می گوید؛ مثال اگر هزار نفر بیایند و ۵۱۰ گردو را در کنار ۳۲۰ گردو بشمارند و مجموع این گردوها را ۸۳۱ گردو اعلام کنند، ما نظر همه آنها را نادرست می دانیم و ۸۳۰ را نتیجه درست شمارش می دانیم. یا اگر هزار نفر با نقاله، زوایای داخلی مثلثی را اندازه بگیرند و مجموع زوایا را ۱۷۹ درجه اعلام کنند، نظر همه آنها را خطا می دانیم.

مباحثه کنید صفحه ۸

۱- تصویر زیر چه دیدگاهی در مورد رابطه دانش عمومی و علمی بیان می کند؟

✓ تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آنهاست.

✓ دانش علمی تنها از راه حس و تجربه و به صورت نظام مند به دست

می آید.

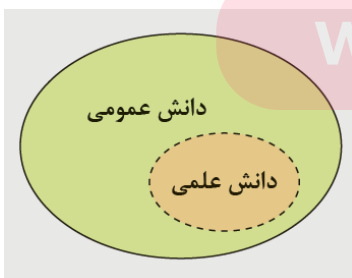
✓ دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی افراد است که از راه جامعه پذیری و فرهنگ پذیری به دست می آید.

✓ دانش علمی (تجربی) راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر است.

✓ دانش عمومی در مقابل دانش علمی از ارزش ناچیزی برخوردار است.

✓ دانش علمی برای حفظ هویت خود باید از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند.

۲- تصویر زیر چه دیدگاهی در مورد رابطه دانش عمومی و علمی بیان می کند؟

✓ این تفکیک را که دانش علمی، راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش

حاصل از زندگی است انکار می کند.

✓ همه دانش ها را دانش حاصل از زندگی می داند.

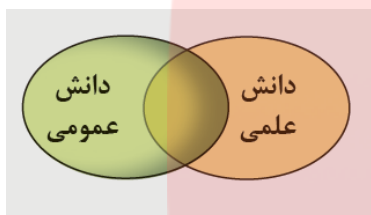
✓ دانش ها نه کشف و بازخوانی واقعیت بلکه بازسازی واقعیت هستند که انسان ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می کنند.

✓ برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی اعتبار می داند.

✓ دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می داند.

✓ در برخی از نحله های این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرو می پاشد.

۳- تصویر زیر چه دیدگاهی در مورد رابطه دانش عمومی و علمی بیان می کند؟

✓ دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی شود بلکه دانش های فراتجربی

مانند دانش های عقلانی و وحیانی را نیز شامل می شود که هر کدام ملاک

سنجش و اعتباریابی خاص خود را دارد.

✓ دانش عمومی نیز دانش غیر موثق و نامعتبر نیست، بلکه کم و بیش در آن دانش های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد.

✓ دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است.

✓ دانش علمی ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد.

✓ دانش عمومی و دانش علمی رابطه متقابل دارند. بر یکدیگر اثر گذاشته و از هم اثر می پذیرند و به مرور متناسب می شوند.

✓ هر دانش علمی، با هر دانش عمومی سازگار نیست.

مای دارس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

